

ducând spre firesc, spre meandre melodice încărcate de poezie, de evocare, creatoare de atmosferă, de simbolurile visului.

Elegia și Coralul de Valentin Timaru ne-au rezervat comentarii lirice desprinse de existența unui text. Vocalizând, ansamblul ne-a oferit o muzică ușor arhaică, de esență modală, mergând în general pe sonorități compacte, cu puține solo-uri dar elegant arcuite.

Nici în lucrarea lui Dan Buciu, *8 game 8*, textul nu are o coerență intrinsecă. Acesta capătă semnificații doar în jocul silabelor care constituie sursa sugestiilor de culoare vocală, atât de vii, de dinamice, de variate. Piesa se construiește parcă singură, ca un vârtej format din variate modalități de expunere ale celor 8 game, alese special pentru cele 8 voci ale ansamblului. Un joc ce a pus în valoare calitățile glasurilor cu ingeniozitate și a captat auditorii.

Lucrarea care mi s-a părut cea mai realizată în această seară a fost *Strigături* de Adrian Iorgulescu. Compusă pe versuri populare maramureșene, pornind și revenind, după acumulări de evenimente sonore foarte diverse (onomatopee, exclamații, recitări ritmizate, alunecări, acorduri complexe, împletiri polifonice, pedale), la o formulă simplă, ca un leitmotiv, muzica se derulează caleidoscopic. Este conturat un tablou autentic ce amintește vigoarea artei folclorice, folosind cuvântul ca sursă de culoare vocală și procedeele componistice pentru a crea o maximă eficiență sonoră.

Camerata "VoxX8Cam", ansamblu tânăr cu muzicieni tineri, a avut o sarcină dificilă în realizarea acestui program în care nu de puține ori vocile au fost tratate ca adevărate instrumente soliste. Este clar că sunt cântăreți bine pregătiți, că le place ceea ce fac și sunt responsabili pentru actul lor artistic. Poate nu întotdeauna la fel de bine sudați și atât de siguri în orice moment (ezitări inerente oricărui început), membrii ansamblului sunt porniți pe un drum de categorice izbânzi; cu condiția de a continua să lucreze, perfecționându-se mereu. Christian Alexandru Petrescu are meritul de a fi dat viață acestui interesant grup vocal, capabil de realizări cu totul notabile. Îi urăm să-l conducă mai departe și să-l reușim cu noi lucrări.

Olga GRIGORESCU

Duo „Aperto”

Unul din momentele de frumoasă ținută academică în cadrul ediției din acest an a festivalului SIMN l-a constituit recitalul duo-ului „Aperto”, format din doi instrumentiști deosebit de serioși în practicarea profesiei lor artistice: **Dolores Chelariu** – orgă, pian; **Ladislau Csendes** – vioară, violă. Programul lor ne-a propus audierea a 4 lucrări de renume compozitori români. Faptul că piesele din repertoriul acestui recital nu se aflau la prima întâlnire cu publicul, credem că a probat și, totodată, confirmat perenitatea valorii lor, atât în viziunea interpreților protagoniști cât și a auditoriului prezent în acea seară de mai (27) în studioul „Mihail Jora” al Radiodifuziunii Române din București.

Lucrarea de început poartă semnătura unuia dintre marii maeștri ai compoziției muzicale românești, Anatol Vieru. Intitulată *Crăciun*, piesa este un amplu duo pentru vioară și pian, alcătuită din 6 părți care se succed fără întrerupere, dar care sunt marcate literar cu câte un subtitlu: *O, ce veste!*, *Trei păstori*, *Niște stelute*, *Legeți*, *Umbre*, *Carusel*, ceea ce sugerează și posibilitatea lecturii pe un plan programatic. După cum era de așteptat (din

semnificația titlului), etosul acestui opus este într-o necontenită seninătate, ca stare a împăcării cu lumea, ca reamintire a trăirii în inocență și ludica spontaneitate a vârstei copilăriei. În plus, compozitorul a dedicat acest opus unei alte bune prietene și colege de breaslă, Myriam Marbé, dispărută și ea din partea văzută a lumii în pragul sărbătorilor de iarnă.

Aceeași compozitoare, în ipostaza de profesor, l-a format în anii de început ai uceniciei sale pe compozitorul Arthur Thomassin, devenit astăzi una dintre personalitățile marcante ale vieții muzicale pariziene, principalul conducător al programului *l'Europe de l'Écriture* în cadrul laboratorului CNRS. Dintre opusurile sale, Dolores Chelariu a ales să ne prezinte *Analecta IV – Tres Lacrimae*, pentru orgă solo. După cum aflăm și din caietul – program al Festivalului, „două

idei descompuse edifică, într-o aparentă dezordine, această piesă, în care figurile sonore, în general prăbușindu-se, produc un vid. Între *Luctamen* și *Lacrimae* este un conflict între o mișcare fictivă, dar violentă, și aspirația înspre liniște. *Analecta IV* sugerează ceea ce este etimologic o pasiune: o suferință născută din idealul sufletesc.”

A treia lucrare din ordinea recitalului a adus la „rampă” tot un *solo*, dedicat de această dată violei, într-o desăvârșită versiune interpretativă semnată de Ladislau Csendes. Și aici, tema ideatică a compozitoarei Irina Odăgescu, cunoscută mai ales prin atât de inspiratele sale lucrări corale, pune în contrast două caractere de stare: dramaticul și liricul, din a căror interferență se împletește organic „ființa” unei singure trăiri, guvernate de *Melos*, însuși titlul piesei.

La momentul de cadență al serii de recital, duo-ul „Aperto” s-a reîntrunit ca atare, în susținerea unei lucrări de Dan Dediu, unul dintre cei mai prolifici compozitori, corifeu al generației lansate către sfârșitul anilor 80. Purtând numărul de opus 71, *Preludii de Coral ale Urlătorului* pentru vioară și orgă dezvoltă, sub forma a trei miniaturi, o meditație asupra tehnicii baroce de *Choralvorspiel* (în special cea bachiană din *Orgelbüchlein*), ce ține de diferite stiluri de „preludiere” a coralului protestant. Elaborată cu generoasă imaginație, valorificată apoi prin efortul conceptualizării, muzica se unifică la nivelul surselor bachiene, având însă și inedite legături cu folclorul românesc, dacă ne referim la piesa mediană, în care se suprapune și o variantă a unui cântec din ținutul Hălmagiu (jud. Arad), *Tri păcurareiu*, într-o repetare variată în plan armonic. Dar, dincolo de culisele modurilor de construcție, care pot face deliciul unei lecturi avizate, de ordin muzicologic, muzica acestor preludii are propriul său farmec, menit să suscite interesul ascultătorului, oferindu-i totodată „confortul” unei participări aflate sub semnul firescului de-a fi... **muzical**. O notă aparte pentru combinațiile registrelor de orgă, într-o armonioasă îmbinare cu sunetul violei, mai ales în acut.

George BALINT